

Rutiner för hantering av felrapportering och avstängning av rapportörer i Artportalen

Beslutat av BirdLife Svergies styrelse 2022-02-20
Senast uppdaterad 2026-01-15

Syfte

Detta dokument beskriver rutiner och riktlinjer för hantering av felrapportering och avstängning av rapportörer i Artportalen (AP). Målet är att säkerställa korrekt rapportering och upprätthålla förtroendet för systemet.

1. Felrapportering i Artportalen

Felrapportering förekommer relativt ofta i AP. Enstaka felrapporter av vanliga arter under normala omständigheter har liten påverkan på faunistiken och upptäcks sällan, särskilt om observationen saknar dokumentation (bild, ljud eller belägg). Systematisk eller omfattande felrapportering kan däremot snedvrider fyndbilder och skada förtroendet för rapportören, regionala rapportkommittéer (RRK) och BirdLife Sverige, särskilt om felaktiga fynd valideras och publiceras.

2. Åtgärder vid felaktig rapportering

Dialog och vägledning (steg 1)

- Kontakta rapportören och påtala enstaka felaktigheter, helst via dialogfunktionen i AP eller muntligt.
- Visa tålamod, särskilt mot nya eller oerfarna rapportörer. De flesta felrapporteringar beror på slarv eller okunskap.
- Uppmana rapportören att vara kritisk till sina bestämningar och använda "osäker artbestämning" vid tveksamhet.
- Ha ett överseende och prestigelöst synsätt kring enstaka felbestämningar.

Upprepade felrapporteringar (steg 2)

Om rapportören inte tar till sig synpunkterna från RRK trots flera påstötningar under den senaste 12-månadersperioden och fortsätter att rapportera felaktigt:

- Ta förnyad kontakt och dokumentera kommunikationen (skriftligt, per telefon eller personligt möte).
- Upprätta en skriftlig erinran med konkreta exempel på felrapportering, baserat på fynd i AP och RRK:s intryck i fält.
- Informera om att RRK kommer att underkänna samtliga observationer som inte är väldokumenterade och bevisligen korrekta.

3. Uppsåtlig eller vårdslös felrapportering

Enligt ArtDatabankens användarvillkor kan användare som uppsåtligen eller vårdslöst lämnar felaktig information stängas av.

Exempel på uppsåtlig felrapportering:

- Orimliga observationer med syfte att förvilla (t.ex. aprilskämt, fel lokal).
- Bifogad dokumentation som inte är autentisk (t.ex. bild eller ljud från annan plats/tid/individ).

Exempel på vårdslös rapportering:

- Upprepade felaktiga observationer.
- Samlade observationer som är osannolika och saknar dokumentation eller medobservatörer.
- Orimliga mängder rastande/sträckande fåglar, enskild observatör med många rapporter av sällsynta arter, okritisk rapportering av svårbestämda taxa.

4. Begäran om avstängning

Om RRK hanterar fyndadministration för en rapportör vars rapportering under den senaste 24-månadersperioden kan anses vårdslös:

- RRK sammanställer ett dokument med konkreta exempel och vidtagna åtgärder.
- Bifoga eventuell tidigare skriftlig erinran.
- Ärendet hänskjuts till NRK BirdLife Sverige (NRK@birdlife.se) för beslut om avstängning, komplettering eller avskrivning.
- NRK:s beslut dokumenteras skriftligt.

Vid uppsåtlig felrapportering ska RRK snarast hänskjuta ärendet till NRK BirdLife Sverige.

5. Felrapportering i flera rapportområden

Om rapportörer verkar felrapportera vårdslöst eller uppsåtligt inom flera rapportområden:

- RRK uppmärksammar NRK BirdLife Sverige om detta.
- NRK begär in underlag från berörda RRK och hanterar ärendet.

6. Bristande netikett

Om rapportörer beter sig illa i kommentarsfält (t.ex. grovt språk, kränkande eller utpekande kommentarer):

- Mejla omgående Artportalen (support@artportalen.se) för kännedom.
- ArtDatabanken modererar kommentarsfältet och meddelar rapportören om radering av kommentarer.
- Vid upprepade övertramp stängs rapportören av.

7. Beslut om avstängning

Avstängning från AP är mycket ovanligt och ses som en extraordinär åtgärd. Beslut tas av ArtDatabanken i samråd med eller på initiativ av NRK BirdLife Sverige. Avstängningen gäller i 1 år. ArtDatabanken ansvarar för att skriftligen delge rapportören beslutet och motiv. Vid fortsatt systematisk felrapportering eller olämpligt beteende kan avstängning tills vidare bli aktuellt.

8. Att tänka på

- All kontakt med rapportörer ska ske vänligt och konstruktivt.
- Formell kontakt ska ske icke-publikt och all korrespondens ska sparas.
- Vid besvärlig kontakt eller jävsituation, hänskjut ärendet till NRK BirdLife Sverige.
- NRK kan vid behov uppmana RRK att hantera felaktigt rapporterande rapportörer inom respektive område. Sådan uppmaning ska hanteras skyndsamt.

Kontakt

Vid frågor eller synpunkter kring felrapportering och avstängning av rapportörer, kontakta NRK BirdLife Sverige på nrk@birdlife.se.